Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

24.11.2021

Poliisitarkastaja Jari Pajunen

Eduskunta
Lakivaliokunta

HE 220/2021 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksista ja siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksista ja siihen liittyviksi laeiksi. Sisäministeriö lausuu esityksestä seuraavaa.

Esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki. Ehdotetussa laissa säädettäisiin vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuudesta tiellä, rautatiellä ja muussa raideliikenteessä, ilma-aluksessa sekä kappaletavaran kuljetuksessa Suomen vesialueilla ja Suomen vesialueiden ulkopuolella. Lain tarkoitus olisi ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmisille, ympäristölle tai omaisuudelle. Laki sisältäisi säännökset eri kuljetusosapuolten vastuista sekä viranomaisten tehtävistä ja toimivaltuuksista.

Vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettu laki uudistettaisiin siten, että lain rakenne, sääntelykokonaisuudet ja alemman asteisten säädösten ja määräysten valtuussäännökset olisivat nykyistä selkeämmät, tarkkarajaisemmat sekä johdonmukaisemmat. Asetustasoisia säännöksiä siirrettäisiin lain tasolle perustuslain edellyttämällä tavalla. Myös seuraamusjärjestelmää uudistettaisiin ja käyttöön otettaisiin liikennevirhemaksu tieliikennelain ja ajoneuvolain tapaan.

Lausunto

Yleisesti sisäministeriö katsoo, että esityksen tavoitteet ovat kannatettavia.

Laki vaarallisten aineiden kuljetuksista

Vaarallisten aineiden kuljetusrikkomusta koskeva tunnusmerkistö esitetään uudistettavaksi. Laissa säädettäisiin jatkossa tarkkarajaisesti ja täsmällisesti niistä teko- ja laiminlyöntityypeistä, jotka olisi sanktioitu rikkomuksena. Lain rikkominen olisi sanktioitu sekä rikosoikeudellisesti sakonuhkaisesti että

hallinnollisin maksuseuraamuksin. Pääosa rikkomustunnusmerkistöistä olisi edelleen rikosoikeudellisia. Sisäministeriön näkemyksen mukaan esitetyt sanktioinnin ovat yleisesti perusteltuja.

142 § *Kuljetuksen ja kuljetusvälineen turvallisuusvaatimuksia koskevien säännösten rikkominen*

Esityksen 14 §:ssä säädettäisiin kuorman käsittelystä tiekuljetuksesta. Pykälän ensimmäisen momentin mukaan tiekuljetuksessa pakottavassa tilanteessa tarvittavasta pidempiaikaisesta pysäköinnistä on ilmoitettava paikalliselle poliisille. 14 §:n 4 momentissa säädettäisiin siitä, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säädöksiä muun muassa ilmoituksen tekemisen määräajoista. Sisäministeriö esittää, että tämän ilmoituksen tekemättä jättäminen säädettäisiin 142 § 3 momentissa rangaistavaksi.

Esityksellä on vaikutuksia poliisille. Esitetty kokonaisuudistus aiheuttaa tarvetta muun muassa tietojärjestelmien päivittämiselle. Seuraamusjärjestelmän muutokset tulee päivittää tietojärjestelmiin ja päivittää ohjeistukseen. Näillä on kustannusvaikutuksia poliisille.

Laki turvallisuusselvityksistä annetun lain muuttamisesta

Esitysluonnokseen sisältyy ehdotus turvallisuusselvityslain (726/2014) 21 §:n muuttamisesta. Turvallisuusselvityslain 21 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 11 kohta, jonka mukaan suppea henkilöturvallisuusselvitys voitaisiin laatia sellaiseen palvelussuhteeseen tai toimeksiantotehtävää suorittamaan valittavasta taikka palvelussuhdetta tai toimeksiantotehtävää hoitavasta, joka työskentelee vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvissä tehtävissä taikka muutoin voi saada kuljetuksen aikana haltuunsa merkittäviä määriä vaarallisia aineita, joiden asiattomalla käsittelyllä voidaan aiheuttaa vahinkoa laajalle alueelle tai suurelle määrälle ihmisiä.

Sisäministeriö pitää esitettyä muutosta perusteltuna. Sisäministeriö kuitenkin esittää, että perusmuotoinen turvallisuusmenettelyn olisi mahdollista vaarallisimpien aineiden kuljetustehtävissä työskentelevien osalta. Tällä tavalla pystyttäisiin tehokkaammin ennalta estämään vaarallisimpien aineiden kuljetuksiin kohdistuvia uhkia. Perusmuotoisella turvallisuusselvityksellä pystytäisiin suppeaa turvallisuusselvitystä tehokkaammin ennakolta ehkäisemään esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljetuksiin mahdollisesti kohdistuvaa terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden uhkaa. Suppeassa selvityksessä ei ole mahdollista hyödyntää Suojelupoliisin tiedustelutietoja tai Keskusrikospoliisin ilmoittamia tietoja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyen.

Muilta osin sisäministeriöllä ei ole lausuttavaa.